

Päivämäärä: 6.11.2023

Tietosuojaseloste tutkittaville koskien tutkimusta “Sosiaalityöntekijä palveluiden valitsijana, päätöksentekijänä ja valvojana lastensuojelun avohuollossa (VALITSIJA)”

Olet ottamassa osaa tieteelliseen tutkimukseen. Tämä tietosuojaseloste kuvaa sitä, miten henkilötietojasi tullaan käsittelemään tutkimuksessa.

1. Rekisterinpitäjä

Kyseessä on yhteisrekisterinpitäjyys Turun yliopiston, Itä-Suomen yliopiston ja Helsingin yliopiston kesken.

Turun yliopisto
20014 TURUN YLIOPISTO
puh. 029 450 5000
kirjaamo@utu.fi

Itä-Suomen yliopisto
PL 1627, 70211 Kuopio
puh. 0294 45 1111
kirjaamo@uef.fi

Helsingin yliopisto
PL 4 (Yliopistonkatu 3)
00014 Helsingin yliopisto
puh. 029412022222
hy-arkki@helsinki.fi

Yhteisrekisterinpitäjät ovat määrittelleet henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot yhdessä aineistonhallintasuunnitelmassa.

2. Kuvaus tutkimuksesta ja henkilötietojen käsittelystä

Tutkimme hankkeessa, miten ja millä edellytyksillä sosiaalityöntekijät käyttävät harkintaa päättäessään lastensuojelun avohuollon palveluista ja tukitoimista. Tarkastelemme, millaisilla argumenteilla sosiaalityöntekijät perustelevat palveluvalintoja, millaiseen tietoon he perustavat päätöksensä, ja mitä he kokevat palveluilla saatavan aikaan. Lisäksi olemme kiinnostuneita, miten sosiaalityöntekijät toteuttavat lastensuojelun avohuollon palvelujen lapsikohtaista valvontaa.

Tutkimuksessa käytetään kahta aineistonkeruun tapaa; haastattelua ja kyselyä. Aineistot kerätään hyvinvointialueiden sosiaalityöntekijöiltä.

Haastatteluaineisto sisältää sekä epäsuoria että suoria tunnistetietoja. Haastattelun yhteydessä osallistujilta kerätään taustatietolomake, joka sisältää epäsuoria tunnistetietoja, kuten tiedon tutkimukseen osallistuvien työpaikasta, koulutuksesta, työkokemuksen kestosta, asiakasmäärästä sekä osallistuvien henkilöiden äänen. Haastatteluaineisto sisältää suoria tunnistetietoja, koska tutkimusaineisto kerätään ääninauhoittamalla haastattelut. Haastattelut toteutetaan nimettöminä, kuten myös niiden analysoinnit ja raportoinnit. Haastatteluun osallistuvilta kysytään suostumus suullisesti haastattelun alussa. Taustatietolomakkeessa olevia tietoja ei yhdistetä haastatteluun. Haastateltavien taustatiedot esitetään luokiteltuna haastatteluun pohjautuvan tekstiaineiston yhteydessä.

Kyselyllä ei kerätä suoria eikä vahvoja epäsuoria tunnisteita. Kyselyaineisto sisältää pääasiassa epäsuoria tunnisteita, kuten luokiteltua henkilötietoa (tutkittavien ilmoittama ikä tietyyssä ikähaarukassa, sukupuoli, hyvinvointialue). Kyselyn toteuttamisessa käytetään sosiaalityöntekijän s-posti-

Päivämäärä: 6.11.2023

osoitetta, joka muodostaa suoran henkilötunnisteen. Sähköpostiosoitteita käytetään ainoastaan kyselyn toteutuksessa. S-postiosoitteita ei käytetä missään tutkimuksen vaiheessa tunnisteellisena tietona, eikä s-postitietoa yhdistetä vastauksiin. Siksi tiedon keruun, tallentamisen, analyysin tai arkistoinnin vaiheissa on epätodennäköistä, että tunnisteellista henkilötietoa välittyy. Kyselyssä on avovastausvaihtoehtoja vain vähän. Riski tutkimukseen osallistuvan henkilön tunnistamiseen annettujen tietojen perusteella on pieni. Kyselyyn vastaajaa ei voi tunnistaa tietojen perusteella tai muihin tietoihin yhdistämällä. Aineistoa ei yhdistetä muihin esim. rekisteritietoihin missään vaiheessa eikä aineiston henkilötietoihin tehdä koodiavaimia tai muita tunnisteita. Aineistoa käsitellään, käytetään ja säilytetään täysin anonymisoituna. Tutkimusaineistoa käsittelee vain nimetyt tutkijat. Tietoja tai aineistoa ei anneta tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille.

Tutkimuksesta itsestään ei voi olettaa olevan haittaa tutkittaville, koska tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja perustuu tietoon perustuvaan suostumukseen. Tutkimukseen osallistumiseen käytetty aika voi muodostaa haitan, jonka vaikutte on kuitenkin pieni. Tutkimuksessa käytettäviin menetelmiin ei liity terveydellisiä riskejä, sosiaalisia riskejä, taloudellisia riskejä eikä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä

3. Tutkimusryhmän vastuullinen yhteyshenkilö

Nimi: professori Johanna Kallio
Osoite: Sosiaalityö- ja sosiaalipolitiikan tutkimuskeskus, 20014 Turun yliopisto
Puh.: 050 5948939
E-mail: jomkall@utu.fi

4. Henkilötietoja käsittelevät tutkimusryhmän jäsenet:

Turun yliopisto: erikoistutkija Anne-Mari Jaakola, projektitutkija Johanna Holappa sekä professori Johanna Kallio (1.9.2023- 31.8.2025),

Itä-Suomen yliopisto: projektitutkija Tuuli Kotisaari (1.9.2023-31.8.2025), projektitutkija Piia Seppälä (1.1.2023-31.8.2025) sekä professori Timo Toikko (1.9.2023-31.8.2025)

Helsingin yliopisto: tutkija Teija Karttunen sekä professori Timo Harrikari Helsingin yliopistossa (1.9.2023-31.8.2025)

Kysely kerätään Turun yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston osatutkimuksena. Tiedon keräämiseen ja käsittelyyn osallistuvat Anne-Mari Jaakola, Johanna Holappa, Piia Seppälä ja Johanna Kallio.

Haastattelut kerätään Itä-Suomen ja Helsingin yliopiston osatutkimuksena. Tiedon keräämiseen osallistuu Tuuli Kotisaari ja tiedon käsittelyyn osallistuvat Tuuli Kotisaari ja Teija Karttunen.

Tutkimuksen toteutuksen aikana voidaan käyttää myös muita henkilötietojen käsittelijöitä, joita ei ole voitu nimetä etukäteen. Mikäli heitä nimitetään, tutkimuksen johtaja professori Johanna Kallio tekee heidän kanssaan tietojenkäsittelysopimuksen. Soveltuvuus henkilötietojen tietoturvalliseen käsittelyyn arvioidaan ennen sopimuksen tekoa.

5. Tutkimuksen nimi sekä tutkimuksen kesto

Tutkimuksen nimi: **Sosiaalityöntekijä palveluiden valitsijana, päätöksentekijänä ja valvojana lastensuojelun avohuollossa (VALITSIJA)**

Päivämäärä: 6.11.2023

Tutkimus toteutetaan ajalla 1.9.2023-31.8.2025.

6. Henkilötietojen lainmukainen käsittelyperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavan, tietosuoja-asetuksen 6(1) artiklassa mainitun, käsittelyperusteen nojalla:

- rekisteröidyn suostumus;
- käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi;
- rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen;
- käsittely on tarpeen rekisteröidyn elintärkeiden etujen suojaamiseksi;
- käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi:
  - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastollisia tarkoituksia varten;
  - tieteellisten aineistojen tai kulttuuriperinnöllisten materiaalien arkistointia varten;
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu.

7. Tutkimusmateriaaliin sisältyvät henkilötiedot sekä suojatoimenpiteet

Haastatteluiden ja niihin liittyvien taustatietolomakkeiden osalta mahdolliset suorat tunnistetiedot poistetaan aineiston perustamisvaiheessa (pseudonymisointi). Aineisto analysoidaan käyttäen vain epäsuoria tunnistetietoja. Tutkimukseen osallistuvia informoidaan tutkimuksesta ja tutkimuksen tietosuojasta sekä ennen haastatteluun osallistumista että heti haastattelun alussa. Osallistuminen ja tietojen luovuttaminen on vapaaehtoista.

Kyselyllä tuotettu tieto kerätään tutkimukseen osallistujilta tietoon perustuvaan suostumukseen perustuen ja osallistuminen on vapaaehtoista. Osallistujien sähköpostiosoitteita käytetään ainoastaan kyselyn toteutukseen. Sähköpostiosoitteet eivät ole aineistossa, jota käsitellään tutkimuksen analysointivaiheessa. Yksittäiset kysymykset eivät mahdollista vastaajan tunnistamista ja riski siihen, että kysymyksiä yhdistämällä vastaaja on tunnistettavissa, on hyvin pieni. Kyselyssä ei kerätä suoria tai vahvoja epäsuoria tunnistetietoja eikä siinä käsitellä erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tunnistetietoja. Kyselytutkimukseen vastaaja ei ole kohtuullisin keinoin tunnistettavissa annettujen tietojen perusteella tai tietoja muihin tietoihin yhdistämällä. Tutkimuksen analyysivaiheessa tutkimusdataa käsitellään anonyyminä tietona. Tutkimukseen osallistuvia informoidaan tutkimuksesta ja tutkimuksen tietosuojasta heti kyselyyn vastaamisen alussa.

Arviomme mukaan tutkimuksen toteuttaminen ei edellytä eettistä ennakkoarviointilausuntoa eikä tietosuoja koskevaa vaikutustenarviointia. Perustamme arviomme Turun yliopiston ihmistieteiden eettisen toimikunnan ohjeistukseen eettisestä ennakkoarvioinnista sekä Itä-Suomen yliopiston ohjeistukseen tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot on suojattu seuraavasti:

- käyttäjätunnuksella
- salasanalla
- käytön rekisteröinnillä
- kulunvalvonnalla (fyysinen tila)
- muu tapa, mikä:

8. Erityiset henkilötietoryhmät (arkaluontoiset henkilötietoryhmät)

Tutkimuksessa ei käsitellä erityisiä henkilötietoryhmiä.

Päivämäärä: 6.11.2023

9. Henkilötietojen

keräämisen

lähteet

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

- Suoraan tutkimukseen osallistuvilta
- Haastattelu
- Videointi
- Sähköinen kyselylomake (Webropol, Redcap tai vastaava)
- Postissa lähetettävä kyselylomake
- Muu tapa, mikä: taustatietolomake (paperi)

Muualta kuin tutkimukseen osallistuvilta, mistä ja mitä tietoja:

Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja, osallistuminen on vapaaehtoista

10. Henkilötietojen siirtäminen ja jakaminen kolmansille osapuolille

Haastatteluaineiston käsittelyssä käytetään ulkopuolista litteroijaa. Henkilötietojen käsittelijän kanssa tehdään tietosuojasopimus ja hänet ohjeistetaan henkilötietojen käsittelystä. Muutoin tietoja ei siirretä tai luovuteta ulkopuolisille.

Kyselyn tietoja ei jaeta kolmansille osapuolille.

11. Henkilötietojen siirtäminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

12. Automaattinen päätöksenteko ja noudatettavat suojatoimet

Automaattista päätöksentekoa ei toteuteta käsiteltäviin henkilötietoihin.

13. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusaineisto arkistoidaan:

- ilman tunnistetietoja
- tunnistetiedoin

Minne tutkimusaineisto tallennetaan ja kuinka pitkäksi aikaa:

Tutkimusaineisto on tutkimusryhmän käytössä tutkimuksen ajan ja niin kauan kuin tutkimusaineistoa analysoidaan ja vähintään viisi vuotta aineiston keräämisestä. Kun tutkimusaineistoja ei enää analysoida, ne joko hävitetään tai luovutetaan kokonaan tai osittain Tietoarkistoon tallennettavaksi voimassa olevien ohjeiden mukaan. Henkilötietoja ei käsitellä eikä talleteta tutkimuksen päättymisen jälkeen.

14. Oikeutesi rekisteröitynä sekä näihin tehtävät poikkeamat

Päivämäärä: 6.11.2023

Saadakseen lisätietoja tietosuoja-asetuksen mukaisista oikeuksistaan rekisteröity voi olla yhteydessä tutkimusjohtajaan sosiaalityön professori Johanna Kallioon etunimi.sukunimi@utu.fi

Turun yliopiston tietosuojavastaava on tavoitettavissa sähköpostitse osoitteesta: dpo@utu.fi.

Rekisteröidyn oikeuksiin tehtävät poikkeamat

Rekisteröidyn oikeudet:

Tietosuoja-asetuksen sekä kansallisen tietosuojalain nojalla rekisteröidyn oikeuksiin voidaan tehdä tiettyjä poikkeamia, kun henkilötietojen käsittelyperusteena toimii tieteellinen tutkimus ja oikeuksien toteuttaminen tekisi käsittelyn tarkoituksen (tässä tapauksessa tieteellisen tutkimuksen) joko mahdottomaksi tai aiheuttaisi huomattavaa haittaa käsittelylle.

Tarve tehdä poikkeamia rekisteröityjen oikeuksiin arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Tämän tietosuojaselosteen tutkimuksessa on todennäköisesti tarpeen tehdä poikkeamia seuraaviin rekisteröityjen oikeuksiin:

- Oikeus saada pääsy tietoihin (Artikla 15)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen (Artikla 16)
- Oikeus tietojen poistamiseen (Artikla 17)
- Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (Artikla 18)
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä (Artikla 20)
- Vastustamisoikeus (Artikla 21)

Perusteet tehtäville poikkeamille sekä tehtävien poikkeamien ulottuvuus:

Tutkimuksessa ei ole tarpeen tehdä poikkeamia rekisteröidyn oikeuksiin.

Oikeus valituksen tekemiseen

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle, jos koet, että henkilötietojasi on käsitelty soveltuvan tietosuojalainsäädännön vastaisesti.

Tietosuojavaltuutetun yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Sähköposti (kirjaamo): [tietosuoja\(at\)om.fi](mailto:tietosuoja(at)om.fi)